

نظریه تربیتی اسلام

آیت‌الله محمدتقی مصباح یزدی

تدوین و نگارش:

عبدالرضا ضرابی

استادیار مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی

نظارت بر تدوین و نگارش:

هادی حسین‌خانی نائینی و محمدجواد زارعان

شماره ردیف: ۱۶۸

اخلاق - ۱۳۶

۱۴۰۳-۱۰۰

www.ketab.ir

نظریه تربیتی اسلام | آیت‌الله محمدتقی مصباح یزدی | تدوین و نگارش: عبدالرضا ضرابی |
 ویراستار: مصطفی مرادی | ناشر: انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی * |
 طرح جلد: امین محمدلو | چاپ یکم، زمستان ۱۴۰۳ | شمارگان: ۵۰۰ | اشراق | قیمت: ارجاع به سایت

WWW.HATIF.IR @HATIF.IR	قم، خیابان شهدا، کوی ۲۴، پلاک ۳۸، کد پستی: ۳۷۱۸۵۱۶۱۱۶ تلفن: ۰۲۵۳۷۷۴۲۳۳۶/	 9 786004 444422
---------------------------	---	---

۲۱۵۱

- سرشناسه : مصباح یزدی، محمدتقی، ۱۳۹۹-۱۳۱۳.
- عنوان و نام پدیدآور : نظریه تربیتی اسلام / محمدتقی مصباح یزدی؛ تدوین و نگارش عبدالرضا ضرابی؛ نظارت بر تدوین و نگارش هادی حسین‌خانی نائینی، محمدجواد زارعان.
- مشخصات نشر : مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، انتشارات، ۱۴۰۳.
- مشخصات ظاهری : ۲۳۰ص
- فروست : مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی؛ ۱۶۸۸. اخلاق؛ ۱۳۶.
- شابک : ۹۷۸۶۰۰۴۴۴۴۴۲۲
- وضعیت فهرست‌نویسی : فیبا
- یادداشت : کتابنامه: ص ۳۰۶-۳۱۱؛ همچنین به صورت زیرنویس
- یادداشت : نامه.
- موضوع : مصباح یزدی، محمدتقی، ۱۳۹۹-۱۳۱۳. -- دیدگاه درباره تربیت اخلاقی
- موضوع : تربیت اخلاقی -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
- Moral education -- Religious aspects -- Islam
- شناسه افزوده : ضرابی، عبدالرضا، ۱۳۳۷.
- شناسه افزوده : حسین‌خانی نائینی، هادی، ۱۳۴۴. ناظر
- شناسه افزوده : زارعان، محمدجواد، ۱۳۳۹. ناظر
- شناسه افزوده : مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، انتشارات
- رده‌بندی کنگره : BP۲۳۰/۱۸
- رده‌بندی دیویی : ۲۹۷/۴۸۳۷
- شماره کتاب‌شناسی ملی : ۹۴۱۰۶۵۷

همه حقوق برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

۱۳	مقدمه معاونت پژوهش
۱۵	پیشگفتار

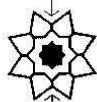
فصل اول: مفهوم‌شناسی تعلیم و تربیت

۲۱	الف) تعریف مفاهیم
۲۱	تربیت
۲۲	تعلیم و تربیت
۲۳	تزکیه
۲۴	تفاوت‌های تزکیه گیاه و تزکیه انسان
۲۷	ب) رابطه بین مفاهیم
۲۷	رابطه تعلیم و تربیت
۲۸	رابطه خودسازی و تربیت
۲۸	رابطه تعلیم و تزکیه
۳	رابطه تزکیه و تربیت
۳	رابطه تزکیه با تعلیم کتاب و حکمت

فصل دوم: مبانی تعلیم و تربیت

۳۵	مقدمه
۳۶	تعریف مبانی
۳۶	الف) مبانی الهیاتی
	۱. خداوند یگانه است و شریک ندارد (توحید در ذات، خالقیت، ربوبیت، مالکیت، الوهیت)
۳۶	
۳۹	دلالتهای تربیتی مبانی اول
۴۰	۲. بندگی، یگانه راه رسیدن به خداست
۴۱	دلالتهای تربیتی مبانی دوم
۴۱	۳. افعال الهی حکیمانه و مدبرانه است
۴۲	دلالتهای تربیتی مبانی سوم
۴۳	۴. خداوند عادل است
۴۴	دلالتهای تربیتی مبانی چهارم
۴۵	۵. قضا و قدر الهی امری حتمی است
۴۶	دلالتهای تربیتی مبانی پنجم

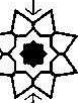

- ۲۲۵ شناخت ولی خدا و تبعیت از او
- ۲۲۷ شناخت هدف، راه، راهنما و پیمودن مسیر بر مبنای آنها
- ۲۲۷ تبعیت و پیروی از خدا و اولیای الهی (عمل صالح)
- ۲۳۰ توجه و ذکر
- ۲۳۲ استقامت ورزیدن در رسیدن به هدف
- ۲۳۳ پذیرش قانون الهی
- ۲۳۵ ه) ساحت تربیت اخلاقی
- ۲۳۵ تعریف اخلاق و تربیت اخلاقی
- ۲۳۶ اهداف تربیت اخلاقی
- ۲۳۶ شناخت خدا
- ۲۳۷ شناخت خود (خودشناسی، خودسازی، خودگرایی)
- ۲۳۹ شناخت استعدادها و سرمایه‌های وجودی انسان
- ۲۴۱ آگاه‌سازی دربارهٔ ظرفیت حقیقت‌جویی درونی انسان
- ۲۴۳ آگاه‌سازی نسبت به دشمنان سعادت: شیطان، نفس، دنیا
- ۲۴۵ توجه و آگاهی‌دادن دربارهٔ فناپذیری دنیا
- ۲۴۶ برانگیختگی روحیه نبل به کمال در انسان
- ۲۴۷ تقویت احساس محبت دربارهٔ خدا و اولیای الهی
- ۲۴۸ تقویت صفات معنوی در انسان
- ۲۴۸ تقوا
- ۲۵۰ توکل
- ۲۵۳ شکر

❁ فصل هفتم: عوامل و موانع تربیت ❁

- ۲۵۷ الف) عوامل مؤثر در تربیت و رفتار انسان
- ۲۵۸ ۱. عوامل وراثتی
- ۲۵۸ ۲. عوامل محیطی
- ۲۶۰ ۳. عوامل ارادی
- ۲۶۰ توجه به تغییر شخصیت انسانی
- ۲۶۶ توجه به نفس و مبارزه با آن
- ۲۶۸ توجه به عقل و استفاده از آن
- ۲۶۹ ۴. عوامل معنوی - الهی
- ۲۶۹ توفیقات الهی

۲۷۰	یاد مرگ و اعتقاد به آخرت
۲۷۱	ولایت‌پذیری (مهدی‌باوری و محبت به ایشان)
۲۷۳	ذکر
۲۷۳	خشوع
۲۷۴	خوف و رجا
۲۷۵	ترس از خدا
۲۷۷	بخشودن گناهان
۲۷۹	شکر
۲۷۹	دعا
۲۸۰	معاشرت نیکو با دیگران
۲۸۲	(ب) موانع تربیت
۲۸۲	۱. وسوسه شیطان
۲۸۳	۲. دلبستگی به دنیا
۲۸۴	بررسی حقیقت دنیا
۲۹۰	۳. هوای نفس؛ اصلی‌ترین مانع تربیت
۲۹۵	منابع
۳۰۱	نمایه‌ها

مقدمه معاونت پژوهش

حقیقت اصیل‌ترین، جاودانه‌ترین و زیباترین راز هستی و نیاز آدمی است که سلسله مؤمنان و عالمان صادق چه جان‌ها که در راه آن نباخته، و جاهلان و باطل‌پرستان چه توطئه‌ها و ترفندها که برای محو و مسخ آن نساخته‌اند. چه تلخ‌واقعیتی است مظلومیت حقیقت، و چه شیرین‌حقیقتی است این واقعیت که در مصاف همیشگی حق و باطل، حق سربلند و سرفراز است و باطل از بین‌رفتنی و نگونسار. این والا و بالانشینی حقیقت، گذشته از سرشت حق، وام‌دار کوشش‌های خالصانه و پایان‌ناپذیر حقیقت‌جویانی است که در عرصه نظر و عمل کمر همت محکم بسته و از دام و دانه دنیا رسته‌اند، و در این میان، نقش و تأثیر ادیان و پیامبران الهی، و به‌ویژه اسلام و پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و جانشینان برحق و گرامی او علیه السلام، برجسته‌ترین است.

دانشمندان نام‌آور شیعه رسالت خطیر و بی‌نظیر خویش را بهره‌گیری از عقل و نقل و غوص در دریای معارف قرآن و برگرفتن گوهر ناب حقیقت از سیره آن پیشوایان و عرضه آن به عالم بشری و دفاع جانانه در برابر هجوم ظلمت‌پرستان حقیقت‌گریز دانسته و در این راه دیده‌ها سوده و جان‌ها فرسوده‌اند. اکنون در عصر بحران معنویت که دشمنان حقیقت و آدمیت هر لحظه با تولید و انتشار فزون از شمار آثار نوشتاری و دیداری و به‌کارگیری انواع ابزارهای پیشرفته سخت‌افزاری و نرم‌افزاری در عرصه‌های گوناگون برای سیطره بر جهان می‌کوشند، رسالت حقیقت‌خواهان و اندیشمندان حوزوی و دانشگاهی، به‌ویژه عالمان دین، بس عظیم‌تر و سخت دشوارتر است.

در جهان تشیع، پژوهشگران حوزوی در علوم فلسفی و کلامی، تفسیری و حدیثی، فقهی و اصولی و نظایر آن کارنامه درخشانی دارند، و تأملات ایشان بر تارک پژوهش‌های اسلامی می‌درخشد. در زمینه علوم طبیعی و تجربی و فناوری‌های جدید نیز پژوهشگران ما تلاش‌هایی چشمگیر کرده، گام‌هایی نویدبخش برداشته و به جایگاه درخور خویش در جهان نزدیک شده‌اند، و می‌روند تا با فعالیت‌های روزافزونشان مقام شایسته خویش را در صحنه علمی بین‌المللی بازابند. ولی در قلمرو پژوهش‌های علوم اجتماعی و انسانی

